

ТИПИ ПРОСТОГО КОНТАКТНОГО ПОВТОРУ В СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

У статті розглянуто функціональні типи простого повтору в сучасній англійській мові

Різні повтори (анепіфора, анафора, анадиплоза, полісиндетон, синтаксична тавтологія та інші) є мовною універсалією. Окремі види повтору мають обмежений діапазон структур і стилістичного застосування, що, в свою чергу, залежить від ряду факторів, а саме: частини мови, що піддаються повтору, семантики та функції слова, яке повторюється у висловлюванні, певних фонетичних явищ тощо. Такого типу обмеження стосуються специфіки мови, оскільки для тексту як результату мовного процесу обов'язковими є правила норми та узусу мови [1:13].

Універсальні та національні особливості англійської мови визначають специфіку складу повторів, їх структури та функціонування. Застосування будь-якого типу повтору є стилістично виправданим, оскільки повне усунення його без застосування засобів компенсації обов'язково приводить до перекручення змісту та стилістичної своєрідності оригіналу [2:158].

Аналіз повторів повинен проводитися з урахуванням цілого ряду факторів: морфологічного, лексичного, синтаксичного, прагматичного. У численних стилістичних дослідженнях іноді спостерігається невиправдане ігнорування морфологічного фактора (наприклад, належності слова до певної частини мови), адже він відіграє суттєву роль, а саме: різні морфологічні категорії мають різні стилістичні можливості [3:16].

Виходячи з вищевикладеного, доцільним буде розташувати простий контактний повтор за частинами мови з обов'язковим урахуванням та описом окремих факторів.

1. Повтор іменника.

Іменниковий повтор – подвійне або багаторазове контактне відтворення іменника в межах одного речення. Простий контактний іменниковий повтор частіше вживається в таких випадках.

а) у вокативній функції з різними конотаціями – спонукання, докору, роздратування, радісного збудження:

"Clyde, Clyde," she exclaimed half aloud, "you wouldn't do that to me, would you – you couldn't" (Th. Dreiser. An American tragedy, p.365).

"Children, children!" called Mrs.Hartley. She looked disapprovingly at her only son. (G.Gordon. Let the Day Perish, p.149)

Набагато важче піддаються повтору особові займенники. Найчастіше простий контактний повтор займенників спостерігається у формах хезитації і використовується для заповнення мовних пауз:

"And I – I," she thought, "if they'd offered me a thousand dollars a week I wouldn't have gone if it meant being separated from Michael." (W.Maugham. Theatre, p.39)

"But you can't go around doubting Mr.Baker. Why, he's–he's–" "He's Mr.Baker" (J.Steinbeck. The Winter of Our Discontent, p.88)

б) в ідентифікуючій та описовій функціях:

/.../ they found him, pale and agitated, pointing in the direction of the meadows behind the house, and scarcely able to articulate the word, "The Jew! The Jew!" (The Adventures of Oliver Twist, p.345)

"Benefactress! Benefactress!" said I inwardly: "they all call Mrs.Reed my benefactress; if so, a benefactress is a disagreeable thing." (Ch.Brontë. Jane Eyre, p.35)

2. Повтор прикметника.

Контактний повтор прикметника в англійській мові – явище досить рідкісне. Як правило, трапляються випадки саме інтенсифікуючого контактного повтору атрибута, розділеного комою, при звертанні або при оцінці когось явища, події тощо.

"This is a terrible mistake," he said, shaking his head from side to side, "a terrible, terrible mistake." (F.S.Fitzgerald. The Great Gatsby, p.89)

"She strode over to the looking - glass and stared at herself." "Old, old, old," she muttered." (W.Maugham, Theatre, p.176)

Контактні повтори прикметників частіше вживаються у функції предикатива. Як правило, в кінці таких повторів ставиться знак оклику. Компоненти повтору також розділяються знаком оклику, крапкою, дефісом або комою. Прикметники в цій функції наближаються до іншої частини мови – слів категорії стану:

"Hot! said the conductor to familiar faces. "Some weather!..Hot!..Hot!..Hot!.. Is it hot enough for you? Is it hot? Is it...?" (F.S.Fitzgerald. The Great Gatsby, p.115)

"Bad. Bad! What twelve men are going to believe that?" (Th.Dreiser. An American Tragedy, p.134)

Конструкції з контактним повтором лексем – це не тільки фактор лексичної і граматичної семантики. Повтор – це засіб вираження інтенсивності, високого ступеня ознаки [4:3].

3. Повтор прислівника.

В англійській мові найчастіше можуть підлягати контактному повтору прислівники **never** (із написанням через дефіс або комою), **ever** (з написанням через дефіс), **again** (поєднані сполучником **and**):

"But no, no, no – not that. He was not a murderer and never could be! He was not a murderer – never – never." (Th.Dreiser, An American Tragedy, p.555)

"Now you wait and see. She won't give him up ever-ever!" (Th. Dreiser. An American Tragedy, p.554) "He kissed her again and again despite her protests /.../" (Th. Dreiser. An American Tragedy, p.341)

В англійській розмовній мові часто вживаються повтори слів well, now, there. Проте ці слова при повторі вже не є прислівниками, оскільки зазнають функціональної переорієнтації [1:13] і виступають в ролі комунікативів (релятивів), тобто слів, які не є докучливою повторюваністю, а є реакцією на слова співрозмовника або ситуацію [6:142].

"But there, there! There's no use crying over it. Crying isn't going to fix it." (Th. Dreiser. An American Tragedy, p.113).

"Now, now!" she said, "you know how I hate being mauled about at this time of the morning." (G.Gordon. Let the Day Perish, p.142)

4. Повтор дієслова.

На відміну від іменника, понятійна основа дієслова ширша. Крім того, конкретне лексичне значення, той чи інший лексико-семантичний варіант дієслова залежить від лексичного наповнення та структури слів, які його поширюють. Найчастіше простий контактний повтор дієслова зустрічається у формі наказового способу. З прагматичної точки зору це може бути власне наказ, прохання, спонукання, запрошення тощо.

"Drink! Drink! Drink! Mr. Mason obeyed, because it was evidently useless to resist." (Ch.Brontl. Jane Eyre, p.213)

"But there are some dreadful and painful facts that you will have to know. Listen, Listen." (Th. Dreiser. An American Tragedy, p.30)

Простий контактний повтор є характерним для англійського дієслова в інтенсифікуючій функції в формі інфінітива після модальних дієслів і в особовій формі:

"He must think, think, think! And get out of here as soon as possible." (Th.Dreiser. An American Tragedy, p.67)

"You thought! You thought! Yes, it makes me impatient to hear you /.../" (Ch.Brontl. Jane Eyre, p.211)

Контактний повтор є характерним також для модальних дієслів, які, однак, супроводжуються особовими займенниками.

"But you must choose – choose! And then act! You must! You must!" (Th. Dreiser. An American Tragedy, p.573)

Повтор дієслів в особових формах можливий лише зі сполучником **and**:

"She began to cry – she cried and cried" (F.S.Fitsgerald. The Great Gatsby, p.79)

Так само, як і прислівники, окремі дієслова (come) зазнають функціональної переорієнтації:

"Come, come," said the good doctor, patting him on the shoulder. (Ch.Dicken. The Adventures of Oliver Twist, p.283)

Англійське дієслово не завжди легко піддається контактному повтору, тому повтор часто переходить на прислівник, що його супроводжує:

"It was a lovely song, and they sang it over and over till Joel joined to make a trio" (T.Capote. Other voices, other rooms, p.66)

5. Повтор часток та вигуків.

Вигуки, а також релятиви **yes** та **no** досить легко піддаються контактному повтору:

"Hullo, hullo." He did not reply. "Hullo, hullo, hullo." Gently he replaced the instrument. (G.Gordon. Let the Day Perish, p.291)

"Yes, yes," was Mitchell's only response. (G.Gordon, Let the Day Perish, p.69)

Слід зазначити, що єдиної, уніфікованої класифікації простого повтору з урахуванням усіх факторів не існує. Відсутність єдиної класифікації пояснюється, перш за все, наявністю великої кількості критеріїв, необхідних для виділення типів простого повтору.

Окрім того, в межах одного й того ж типу повтору розрізняються структурні підтипи, які, в свою чергу, можуть включати ряд моделей. Повтор – явище поліфункціональне і виконує різноманітні стилістичні функції під впливом лінгвістичних та екстралінгвістичних факторів. Кількість цих факторів може бути настільки необмеженою, що це викликає суттєві труднощі щодо виділення конкретної кількості типів повторів.

Для англійської стилістики характерними є такі риси:

1. Повна відсутність простого словотворчого повтору.
2. Менша поширеність простого лексичного повтору.
3. Намагання замінити простий повтор:
  - а) лексичною одиницею з інтенсифікатором;
  - б) парними синонімами, серед яких другий має більш яскраво виділену конотацію;
  - в) дієсловами дифузної семантики при повторах з конотацією спонукання або заохочення;
  - г) конструкціями з безособовими формами дієслова: інфінітивом, герундієм, дієприкметником.

Наша стаття не претендує на вичерпність щодо виділення типів простого контактного повтору, його функцій та особливостей функціонування, що спонукає до подальших досліджень у цій галузі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Комиссаров В.Н. Лингвистика перевода. – М.: Международные отношения, 1980. – 166 с.
2. Казакова В.Ю. Особенности функционирования семантических повторов в оригинальных переводных текстах // Филологические этюды. - Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 2000. – Вып. 3. – С. 156-158.
3. Раевская Н.Н. Очерки по стилистической грамматике современного английского языка. - : Изд-во Киевского гос. ун-та, 1973. – 144 с.

4. Киселёва Т.Ю. Функции повтора адъективных лексем в высказывании. – Ленинград, 1988. – 13 с. – Рус.-Деп. в ИНИОН АН СССР 6.07.88. – №34620
5. Левицкий А.Э. Функциональная переориентация номинативных единиц современного английского языка. – Житомир: Изд-во Житомирского гос. пед.ун-та, 2001. – 168 с.
6. Русская разговорная речь: Фонетика. Морфология. Лексика. Жест. – М.: Наука, 1983. – 288 с.

Матеріал надійшов до редакції 8.04.2004 р.

Малиновский Э.Ф. Типы простого контактного повтора в современном английском языке.

В статье рассмотрены функциональные типы простого контактного повтора в современном английском языке

Malinovsky E.F. Types of Simple Contact Repetition in Modern English.

The paper considers the functional types of simple contact repetition in modern English